

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Ik zal de HERE loven

Psalm 111

A. De HERE in het hart zien

Psalmen worden veel gezongen.

Psalmen werden ook veel gelezen.

Ik weet niet, of dat nu ook nog zo is.

Vroeger lazten de mensen aan tafel graag een Psalm, zo na het eten.

De reden om juist een Psalm te kiezen, zal meestal zijn, dat je dan een afgerond Bijbelgeleente kunt nemen.

Psalmen staan niet in een bepaalde context. Ze staan alle honderd en vijftig naast elkaar, als mijlpalen, die zich aan de kant van de weg bevinden.

Dit zal niet de enige reden geweest zijn, waardoor de Psalmen tot de meest gelezen Bijbelgedeelten gingen behoren.

Het persoonlijke heeft de mensen steeds weer sterk aangesproken.

Dat zal nu ook nog steeds het geval zijn.

Luther moet eens gezegd hebben: men ziet daar (in de Psalmen) de heiligen in het hart.

De komende weken wil ik een paar Psalmen met u lezen.

Niet in de eerste plaats vanuit Luthers gezichtspunt, hoe waardevol dat ook is. Het gaat mij vooral, met een variatie op Luthers uitspraak, om de Here in het hart te zien.

Ook in de Psalmen staat Hij in het middelpunt.

Niet alleen in dit opzicht, dat ze gezongen worden tot Zijn eer. Het gaat bovenal om Zijn activiteit; die staat hier in een bepaald kader, n.l. van de lofprijzing.

De historische boeken vertellen ook, in min of meer uitvoerige verhalen, wat de Here gedaan heeft, en wat Zijn volk nog steeds van Hem mag verwachten. Het laatste treffen we vooral aan bij de profeten.

De Psalmen bevatten geen breed uitgewerkte verhalen; ze vatten het kort samen. Ze gaan er van uit, dat Israël wel wist, wat zich allemaal had afgespeeld. Een enkele verwijzing daarnaar was voldoende.

Maar het gaat, zowel in de verhalen als in de Psalmen, om hetzelfde, dat Gods werk centraal staat!

DOOR K. H. DE GROOT AMSTELVEEN

B. Het A.B.C. van Gods daden

Het leek mij goed om in te zetten bij Psalm 111.

Deze Psalm is opgebouwd naar een bepaald schema.

In het Hebreeuws beginnen de regels achtereenvolgens met de letters van het alfabet. Dit gebeurt wel vaker en zal bedoeld zijn als geheugensteuntje. Zo kon je het beter onthouden.

Wel maakte zo'n strak schema het voor een dichter wel moeilijker om alles in te passen in het geheel. De volgende regel moest dan beslist met de volgende letter van het alfabet beginnen.

Hier komen dan Gods activiteiten voor ons te staan, omlijst door de lofprijzing. De dichter vertelt ervan, maar tegelijk maakt hij er een loflied van. Hij begint enthousiast: ik zal de HERE van ganser harte loven. Daar eindigt het ook mee: Zijn lof houdt eeuwig stand!

Die lof moet doorgaan, alle tijden; die mag nooit verstommen. Dat kan ook niet anders, want Gods werk houdt niet op; dat blijft zich voortzetten, van eeuw tot eeuw!

Hier zien wij ook, wat dit loven inhoudt.

Het komt niet uit de mond van de dichter, als een van buiten

geleerd lesje. Het is een zaak van zijn hart.

Hij staat er verwonderd van te kijken. Hij roept het uit, in opmerste verbazing: groot zijn de werken van de HERE!

Hij kan er niet over uit; het vervult hem met een diepe vreugde. Hij blijft niet staan bij die werken, op zichzelf genomen.

Hij ontdekt daarin, hoe de Here is: majesteit en luister is Zijn doen! Toch vormt dat meer de buitenkant; we moeten echter doorstoten naar de binnenkant, naar het hart van de Here.

Dan ontdekken wij, hoe genadig en barmhartig Hij is.

Dat ligt achter heel Zijn activiteit.

De Here wil ons Zijn genade bewijzen.

Genade: dat is een bekende term, misschien al te bekend.

Als je iemand zou vragen: wat betekent dit nu, dan zou hij waarschijnlijk het antwoord schuldig blijven.

Zulke woorden zijn a.h.w. helemaal uitgesloten.

Genade is: dat de Here Zich tot ons neerbuigt.

Hij doet dan, als een koning, die op zijn troon gezeten is.

Iemand nadert hem en de koning buigt zich naar hem toe. Hij aanvaardt hem.

Barmhartig is ook zo'n prachtig woord. Het tekent de diepste innerlijke gevoelens, zoals een moeder die voor haar kind koestert. Het is: helemaal met je kind bewogen zijn, ten volle betrokken bij zijn wel en wee. Zo is de Here nu in Zijn hart.

Dat komt naar voren in Zijn daden.

Wat moet Hij dan? De dichter noemt een paar dingen.

Hij geeft geen breed overzicht van Israëls geschiedenis en hoe de Here daarin bezig is geweest. Hij stipt alleen enkele feiten aan. De Here gaf spijze aan wie Hem vrezden (vs. 5).

Dat wijst op het manna, dat Israël tijdens de reis door de woestijn gekregen had. Hij gaf spijze: dat lijkt zo simpel en eenvoudig. Maar het behoorde tot de wonderen (vs. 4).

Elke dag lag het manna rondom de legerplaats, veertig jaar lang. Ze hoefden er niets voor te doen: geen zaad uitstrooien, geen

Inhoud

- 329 Ds K. H. de Groot,
Ik zal de HERE loven
- 330 Drs H. Smit,
Terug naar de kern van
het evangelie
- 330 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 331 P. C. van Wijk,
Terloops...
- 332 D. W. L. Milo,
Allerzielen
- 333 Ds M. H. T. Biewenga,
Over jonge kerkverlaters
en oude regels (2)

grond bewerken, niet oogsten, geen dorsen en malen. Al die tussenschakels slaat de Here over.

Een ander heilsgebeuren, dat diep verankerd lag in Israëls historie, is de gave van het beloofde land. Dat speelt al vanaf Abraham. De Here had hem beloofd: aan u, aan uw nageslacht, zal Ik dit land geven. Ze bleven echter rondzwervende vreemdelingen, die tenslotte in Egypte een thuis vinden.

Maar dat thuisland dreigt uit te lopen op hun ondergang.

Dan komt de uittocht, met het uiteindelijke doel: Kanaän.

Daar zijn ze terecht gekomen. Als een rijpe vrucht viel dat land hen ten deel. Daar mochten ze voortaan leven.

Ook al is dat al eeuwen geleden gebeurd, in dit loflied wordt het weer opgenomen. Het A.B.C. van Gods daden moet bezongen worden.

Daar kun je niet onbewogen onder blijven. Het moet je steeds weer brengen tot lof en dank, omdat je het hart van de Here daarin hebt gezien. Ten diepste komen we dan bij de Here Jezus. In Hem zien wij Gods hart helemaal voor ons open gaan, in al Zijn liefde. Zo hebben wij nog des te meer reden om met deze Psalm in te stemmen en te zegen: Ik zal de HERE van ganser harte loven, voor heel het alfabet van Zijn grote daden!

Terug naar de kern van het evangelie

1. Veranderingen

Wanneer in mijn domineesbegintijd een catechisant mij vroeg, of hij wel met een meisje naar bed mocht, dan stonden op hetzelfde moment al mijn stekels recht overeind. Ik was er praktisch zeker van, dat die catechisant alleen maar de bedoeling had het degelijke maar zijns inziens blijkbaar wat saaie verloop van het onderricht krachtig te doorbreken en zijn dominee te verdrinken in een hoog opgaande golf van hilariteit. Wat was het een toer een antwoord te geven, dat echt „ad rem” was en dat tegelijk de golven zou kunnen bezweren! Aan één ding dacht ik beslist niet! Het kwam toen niet bij me op, dat zo’n vraag wel eens heel gewoon een echte vraag kon zijn, een vraag die ook een gewoon en echt antwoord verlangde.

Wanneer nú een catechisant mij diezelfde vraag onder dezelfde bewoordingen zou stellen — en denkt u vooral niet dat dat tòch niet gebeurt! —, dan moeten alle stekels maar rustig op hun plaats blijven liggen. Want vandaag zou ik aanstonds denken aan de mogelijkheid, die ik vroeger niet eens in rekening had gebracht. Aan de mogelijkheid en de waarschijnlijkheid, dat de catechisant zonder enig bijoormerk een echte vraag naar voren bracht. En dat hij niets anders begeerde dan een heel gewoon antwoord, duidelijk en met redenen omkleed.

Vanwaar dat grote verschil? Waarom was die echte vraag van nú vroeger hoogstwaarschijnlijk géén echte vraag? Wat is er dan veranderd? Blijkbaar nogal veel. Maar wat nu precies?

2. Weggevalen „prothesen”

In de geschiedenis van de aarts-vaders lezen we, hoe Sichem, de zoon van Hemor, zich vergrepen heeft aan Dina, de dochter van Jacob. De broeders zijn zeer verontwaardigd. En dan lezen we een merkwaardige uitdrukking: „...want zo iets doet men niet” (Gen. 34 : 7).

Er waren natuurlijk dingen, waarover men uitvoerig moest nadenken en praten. Is dat zonde of niet? Maar er waren ook dingen waarover alle gepraat overbodig was, dingen waarvan men wist en diende te weten: Dat doe je niet en daarmee uit!

Veel later ging het evangelie uit naar alle volkeren. Daarbij werd aandacht besteed aan het bevel van Christus om de volkeren te leren onderhouden alwat Hij de apostelen bevolen had. Uit die prediking kwam het geloof voort. Ook een christelijk leven. Ook een christelijke moraal. En toen werd het ook in al die landen en onder al die volkeren mogelijk om te zeggen: Zoiets

**DOOR
H. SMIT
BARENDRECHT**

doet een christen niet! Het ging zelfs nog wel verder. De prediking van Christus beïnvloedde ook stellig en zeker het gedrag van zeer velen die niet tot de gelovigen konden worden gerekend. Zo kon het ook gebeuren, dat „de christen” zich mocht uitbreiden tot een „men”: Zoiets doet men niet! Daar zat natuurlijk een groot gevaar in. „Zoiets

doet men niet” — het werd aanvaard. Maar bleef men werkelijk inzien, waarom men dat niet deed, en vooral, wat nu in het nalaten van bepaalde dingen het christelijke was? Wanneer dat inzicht wegvallt wordt zo’n regel een dode traditie, die straks wegvallt als een boom die er al te lang gestaan heeft.

Daarom sprak ik over „prothesen”. Daar zit iets kunstmatigs in: een kunstbeen, kunstledematen, waarmee men zich vaak heel goed weet te behelpen. Maar: Het blijft kunst. Zo kan ook een vaststaande regel („Zoiets doet men niet”) iets krijgen van een prothese. Iets kunstmatigs, waarmee men aardig vooruitkomt. Maar het is kunst en niet echt. Dat wil hier zeggen, dat men de levende verbinding van de regel met de Here Christus al lang uit het oog verloren heeft. En dan gebeurt het: Langzamerhand en soms ook in een hoog tempo verdwijnt de vanzelfsprekendheid. De rekenschap, waarnaar heel lang niet werd gevraagd, moet plotseling worden gegeven. Wat men vroeger „wist” weet men niet meer. En men komt ervoor uit ook! Inderdaad, de prothesen zijn weggevalen!

3. Dichter bij Paulus

Wat de tijd betreft zijn we nu natuurlijk verder van Paulus verwijderd dan vroeger. Maar in een ander opzicht staan we dicht bij hem. Daarmee bedoel ik, dat Paulus bij de prediking in

een heidense wereld eigenlijk helemaal geen gebruik kon maken van prothesen. Nu ja, een enkele maal kan Paulus zeggen, dat een bepaald kwaad zelfs bij de heidenen niet voorkomt (1 Cor. 5:1). Ook spreekt hij ervan, dat vaak blijkt, dat het werk der wet in de harten van heidenen geschreven staat (Rom. 2 : 15). Maar de gelegenheid was er beslist niet om bij wijze van „opstapje” op een algemeen erkende moraal terug te vallen. Hoe zien we Paulus dan te werk gaan? We zien hem telkens weer terugvallen op de kern van het evangelie, op het evangelie van Christus, op de heilvolle betekenis van zijn werk. Vanuit Christus wil Paulus het christelijke leven opbouwen. Vanuit Christus wil Paulus de krachten laten uitgaan die voor een christelijk leven onontbeerlijk zijn.

4. 1 Cor. 6:12-20

We willen ons kort verdiepen in de aanpak van Paulus. In Corinthen was sprake van een dwaalgedachte. Men had de indruk — typisch Grieks! —, dat het lichamelijke er niet zo veel toe deed, als de geest maar voor de Here was. Zo kon men hoererij bedrijven en tegelijk vroom zijn ... dacht men. Daar gaat Paulus tegenin.

In zijn vermaning komen Pasen, Pinksteren en Goede Vrijdag voor onze aandacht te staan. Het grote werk van Christus. Tegen-

Ziekenhuispredikant

In aansluiting op wat ds Mooiweer schreef over zijn bezoeken aan ziekenhuizen, ga ik, in mijn klein hoekje, een notitie maken over de ziekenhuispredikant. Sinds ik enkele malen in ziekenhuizen gebivakkeerd heb als patiënt, ben ik hem nog meer gaan waarderen dan voorheen. De ziekenhuispredikanten worden vaak ondergewaardeerd. De gedachte leeft hier en daar dat je zo’n functie zoekt als je het werk in een gewone gemeente niet aankunt. Bovendien — maar dit moet onder ons blijven — de Ned. Gereformeerden, als loten aan de Vrijgemaakte stam, moesten niet veel hebben van de ziekenhuisdominees, want dat waren oecumenische figuren, mensen die met een vliedsun verhaaltje kwamen waar je alle kanten mee uitkon en die, om kort te gaan, het Woord niet krachtig sneden. Je had er ook vrouwen onder; dan behoef je niets meer te vragen! Daarom moest de eigen dominee komen als je in een ziekenhuis opgenomen was en je verwachtte van hem dat hij op zaal een mini-

Pastorale notities

**DOOR
A. H. ALGRA
MAASSLUIS**

kerkdienstje hield; je keek na afloop triomfantelijk naar je zaalgenoten: dit was nog eens andere koek dan die van de ziekenhuisdominee, dat zullen jullie toch wel met me eens zijn. Ik heb, als patiënt, goede gesprekken gehad met de pastor van de Daniël den Hoedkliniek in Rotterdam, maar ik mocht ’s zondags thuis zijn, zodat ik van hem geen preken gehoord heb. Ik was wel in enkele kerkdiensten van het Vlaardingse ziekenhuis, toen ik daar verpleegd werd. Met de dominee van het ziekenhuis, S. Nijdam, kon je goed praten. Eén van z’n preken ging wat in de richting van Kushners boekje „Als het kwaad goede mensen treft”, maar hij verklaarde dat hij er niet uit was en dat heb ik liever dan een dominee, die, als je nog

maar met een half woord het probleem van het leed aangevoert hebt, zondag 10 al uit z’n hoofd gaat opzeggen en daarmee een gesprek in de kiem smoort. De ziekenhuispredikanten hebben voor hun werk een extra scholing gekregen in de klinisch-pastorale trainingen en ik geloof dat ze daar o.a. geleerd hebben om goed te luisteren en voorzichtig te praten. Van successen op de kansel hebben ze afgezien, want het is maar een handjevol mensen op bedden en stoelen, dat in het kerkzaaltje is. Maar het zal hun niet overkomen, wat enkele jaren geleden gebeurde. Een „gewone” dominee werd hardhandig door een internist en een afdelingszuster van de zaal verwijderd. Hij had het al te lang gemaakt met z’n luidkeels gedreunde preek en hij zaaide daarna nog paniek door te bidden voor „hen in deze kamer voor wie het leven misschien ten einde liep”. Nog tijdens dat gebed belde één van de dames op zaal om de zuster en toen die binnenkwam vroeg ze of deze „die enge man niet wegsturen kon”. De zuster riep toen assistentie in, zoals prompt bleek.

over de gedachte, dat het lichaam minderwaardig is en toch maar voor de vernietiging bestemd, stelt Paulus de waarheid, dat God, die de Here heeft opgewekt, ook ons zal opwekken door zijn kracht (vers 14). Pasen laat ons ook onze bestemming zien. De volle mens is erfgenaam van de grote heerlijkheid. En een koningszoon kan niet slordig gaan leven!

Christus is ook de Heer van Pinksteren. En Pinksteren laat ons zien, dat ons lichaam een „gereserveerd” huis is. Gereserveerd voor de Heilige Geest, die aan de gemeente is gegeven. In een tempel die voor de Geest is gereserveerd laat je geen rommel slingeren. Je maakt daar geen vuil hok van! (vers 19).

Christus is de Heer van Goede Vrijdag. Hij kocht ons met zijn bloed. „Want gij zijt gekocht en betaald”. Niet van onszelf maar eigendom van de Verlosser Jezus Christus. Hij heerst ook over ons man-zijn en ons vrouw-zijn. (vers 20).

Paulus had kunnen zeggen: Zo iets doe je als christen niet! Maar men zou hem niet begrepen hebben. En waar hadden ze daar in Corinthen de kracht vandaan moeten halen om hun hartstocht te bedwingen? Dat is allerminst een kleinigheid! Dat kan alleen door Christus, door de kracht van het evangelie, door de kracht van zijn liefde die ons heeft vrijgemaakt.

5. Efeziërs 5:22-33

Paulus zegt, dat de vrouw haar man onderdanig moet zijn, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus. Onderdanigheid was in die dagen vaak niet zoveel beter dan slavernij! Maar hier ontvangt ze als het ware de christelijke doop. De vrouwen moeten Christus maar voor ogen houden in hun huwelijksdienst. En bedenken, dat deze dienst wordt licht gemaakt door de wetenschap, dat de Heer zich in liefde gegeven heeft voor zijn gemeente.

De keerzijde van onderdanigheid is heerschappij. Merkwaardig, dat Paulus dit voor vele mannen zo geliefde woord niet uitspreekt. De mannen moeten hun vrouwen liefhebben, zoals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en zich voor haar overgegeven heeft. . . .

De „bazen” worden geroepen tot de opofferende liefde. Daarin hebben ze de overgave van Christus als voorbeeld en als kracht.

Wat was het vaak hopeloos gesteld in die oude tijd! Ook met betrekking tot de verhouding van man en vrouw. Waar is de kracht tot sanering, tot gezondmaking? Die kracht is alleen in Christus te vinden.

Zo gaat Paulus terug naar de kern van het evangelie. Eigenlijk is dat verkeerd gezegd. Paulus had zich van die kern eigenlijk nooit verwijderd.

Voor ons is dat wel wat anders. Wij hebben zo vaak „prothesen” gebruikt. Dat was gemakkelijk en het ging vlug. Nu gaat dat niet meer. We moeten terug naar de plek waar Paulus altijd stond. Naar de kern van het evangelie.

6. Bij de Here leven

Ja, het is altijd makkelijk en prettig te leven bij een motto of bij een code. Dat zijn vaste punten, die geen uitleg en geen onderrichting vereisen. Je kunt je erop beroepen. Maar dat kun je ook, terwijl je hart ver van de Here is. Daarom vindt er in onze moeilij-

ke tijd ook een doorbraak plaats naar waarheid en echtheid. Je kunt moeilijk meer leven en opvoeden bij een code. Je hebt weer ten eerste nodig dichtbij de Here zelf te leven. En van Hem te spreken. Van Hem en van zijn werk: Pasen, Pinksteren, Goede Vrijdag, zijn overgave in liefde en in het brengen van het offer.

Dat is onze kracht. En die kracht is onvervangbaar. Dat was ze eigenlijk altijd al!

Maar in onze dagen blijkt dat weer in alle opzichten.

Dichter bij Paulus. Vooral: dichtbij de Here. Terug naar de kern van het evangelie!

Redactie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:
Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring
M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

Een gouden ontmoeting

Ter gelegenheid van het feit dat ze 50 jaar officier van het Leger des Heils was, werd op 28 sept. j.l. aan Mevr. A. M. Bosshardt een boek aangeboden, het eerste exemplaar van 'Een gouden ontmoeting'. Het werd geschreven door Mr. J. van der Hoeven oud-secretaris van Koningin Juliana.

Mevrouw Bosshardt is in het 'leger' luitenant-kolonel, maar voor de meesten is ze nog steeds 'de majoor'. Ze is op jonge leeftijd met het Leger des Heils in aanraking gekomen en ze heeft er nooit spijt van gehad. Er zijn natuurlijk wel bezwaren op te noemen tegen het 'leger', maar als we letten op de wijze waarop de mensen van het Leger des Heils zich onder andere mensen begeven, zal er toch vooral waardering en bewondering moeten zijn.

In het boek vertelt ze over haar werk. Ze heeft inmiddels pensioen, maar ze is nog steeds druk bezig. Waarmee? Om een paar dingen te noemen: ze deelt elke week de Strijdkreet uit aan Ajax-supporters en maakt er een praatje bij; op vrijdagavond loopt ze altijd mee in de tocht door de Amsterdamse binnenstad; ze bezoekt een meisje in het ziekenhuis. Over het laatste vertelt ze zelf: „... een meisje, druggebruikster en prostitué, die met een voetblessure opgenomen is. Een heel goed, ook geestelijk gesprek. Of deze ziekenhuisopname een begin van een nieuw leven mag zijn? Samen een bijbelgedeelte gelezen; een heel eenvoudig stuk, de Heer Jezus als Goede Herder, wat haar ook aansprak. Samen gebeden. Verder houdt ze lezingen door heel het land, ze heeft regelmatig gesprekken met schippers op de Schippersbeurs en zo is er nog veel meer op te noemen.

Zelf ziet ze haar leven als één dienst aan God en zo dienst aan de naaste.

Terloops...

DOOR
ZALTBOMMEL
P. C. VAN WIJK

Sinds 1947 werkt Mevr. Bosshardt in de binnenstad van Amsterdam. Ze bracht het zgn. Goodwill-werk van de grond. Zo woont temidden van het werk, aan de Oudezijds Achterburgwal. Gereformeerde mensen komen in deze buurt niet zo vaak óf lopen er in de hoop niet door bekenden te worden gezien. De majoor woont en werkt hier, aan de rand van de samenleving, vlakbij onderwereldfiguren en hoeren. Ze praat niet over de mensen in haar omgeving, maar met hen. Een les voor ons. We moeten minder spreken over drugsverslaafden en prostitutés, homoseksuelen en zakkenrollers, maar met hen. En op die manier is ze evangelisch bezig en voldoet ze aan de oproep van de Heiland om uit te gaan in deze wereld, op weg naar de mensen, in huis bij de mensen. Op blz. 85 van genoemd boek vertelt ze iets over congressen die ze meemaakte en waar over prostitutie werd gesproken. De meeste mensen zijn volgens haar op zo'n congres theoretisch bezig. 'Dan zeggen ze bijvoorbeeld: De prostituté is zwakbegaafd. Dan zeg ik: Dat zijn dan misschien degenen waar jullie alleen mee te maken hebt gekregen, maar ik ken er genoeg die een heel normaal verstand hebben.' Ze vertelt er bij, dat ze in Amsterdam een groep van acht prostitutés had, waarmee ze regelmatig de koffiemaaltijd gebruikte. 'Dan vroeg ik: hoe zien jullie nu dit of dat? En dan kwam een heel stuk van hun problematiek en van hun benadering ter sprake'.

De majoor kent de prostitutés —

om even bij deze groep mensen te blijven — en vanuit deze kennis benadert ze hen. Ik denk dat dat haar kracht is. Want goed over iets of iemand schrijven of spreken kan alleen, als je iets afweet van de inhoud van dat iets of iemand. Nel Benschop sprak tijdens de bijeenkomst de majoor toe. Ze maakte het volgende gedicht:

PORTRET

Een sterke vrouw, die alle tegenslagen en hindernissen op haar levenspad met moed en opgewektheid tegentrad en die de strijd in Gods kracht durfde wagen.

Een vrouw, die antwoord zoekt op alle vragen waarmee ze elke dag te maken krijgt; die, als ze onrecht ziet, dat niet verzwijgt maar als ze onrecht lijdt, niet vlucht in klagen.

Een vrouw, die met haar hart steeds gaat te rade, die steunt, wie niet in eigen kracht kan staan, die in geloof de tweede mijl wil gaan.

Zo blijft al wat ze doet voor God bestaan; Zijn zon verlicht haar dag, haar nacht de maan, haar Vader leidt haar voort in Zijn genade.

Allerzielen

door
D. W. L. Milo / Dalmally

Daar komt in het Liedboek voor de Kerken een gezang voor, dat voorlopig waarschijnlijk niet in de Gereformeerde Kerken zal worden gezongen. Dit gezang is ondanks zijn prachtige melodie door onze Liturgische Werkgroep afgekeurd als onbruikbaar. En achter dit oordeel staat het oordeel der Reformatie, die de gebeden voor overledenen afschafte.

Want ja, lied 273 bevat een gebed voor onze overledenen. Een ontroerend gebed, zo niet een schokkend gebed. Wij herinneren ons, dat we de eerste maal in dit land geconfronteerd werden met een kerkelijk gebed, waarin Gods genade ook voor onze overledenen werd afgesmeekt. Hadden wij dat wel goed verstaan? Ja, dat was goed begrepen. En in elk geval met Remembrance Day, ongeveer samenvallend met Allerheiligen en Allerzielen in de kalender der Roomse en Anglikaanse Kerken, bidt heel het land voor de zielen van afgestorvenen; brengt ze voor Gods troon, roept de genade van onze Verlosser in. En voor de Reformatie deden dat ook onze vaders, eeuwenlang.

Lied 273 is toch onze aandacht best waard. Het is gedicht door de Amsterdamse advocaat Mattheus Verdaasdonk (1918-1966), heeft de vorm van een pleidooi en is getoonzet door Herman Strategier. Het is een gebed; bijzonder voor overledenen die door een zwaar lijden zijn gegaan. En hun lijden, dat ongetwijfeld met de menselijke zonde verweven is, wordt als een argument in het geding gebracht.

*Heer, herinner U de namen van hen, die gestorven zijn,
en vergeet niet dat zij kwamen langs de straten van de pijn,
langs de wegen van het lijden, door het woud der eenzaamheid,
naar het dag en nacht verbeide Vaderhuis, hun toebereid.*

Pijn, lijden, eenzaamheid en sterven. Maar wel het geloof in een Vaderhuis met veel woningen. Het pleidooi is ingezet, de advocaat gaat verder.

*Heer, herinner U hun luistrend wakker liggen in de nacht
en hun roepen in het duister, de armzaligheid van hun kracht,
en wil zeer aandachtig lezen in de rimpels van hun huid
de verscheurdheid van hun wezen, en wis hunnen zonden uit.*

Er zijn patiënten, die ganse nachten doorwaken. Er zijn zieken, die kermen omdat hun krachten tekortschieten. De pijn van hun kwaal staat op hun gezicht te lezen. Sommige ziekten scheuren een mens immers uiteen. Maar nu de advocaat tot zijn verzoek komt, luidt dat in eerste instantie: **wis hun zonden uit.**

*Die Maria hebt vergeven en de rover aan het kruis,
laat de doden eeuwig leven met U in het paradijs.
Heer, herinner U hun namen, oordeel hen en spreek hen vrij,
en bedek hun schuld en laat hen zitten aan uw rechterzij.*

De vraag om vergeving wordt gesteld op grond van Gods vergevende genade. Maria van Magdala, de moordenaar of de rover die met Jezus gekruisigd werd — ze vormen precedenten in dit pleidooi. Bij de Heere is toch geen willekeur, geen aanzien des persoons? God is toch niet despotisch, als de afgoden? En de namen worden nogmaals gepresenteerd; het verzoek wordt nader geconcretiseerd. Geen uitsel van behandeling wordt verzocht — maar vrijspraak!

Vrijspraak in ruil voor lijden? Allerminst. Vrijspraak op grond van Gods genade-in-Christus, mede gezien de omstandigheden van het lijden. Is in de gelijkenis van de arme Lazarus niet door de Heiland zelf de gedachte aangereikt: dat er verband bestaat tussen onze voor- of tegenspoed in dit leven — en onze toekomst? Daarom wordt vrijspraak bepleit. En vrijspraak-naar-recht (omdat zijn zonden bedekt zijn) geeft een plaats in parte dextra, aan Gods rechterhand. Niet minder dan dat. Gelukkig de mens, die in Christus wordt vrijgesproken.

Nu komt de vraag op: is dat oordeel al niet bij het sterven vastgesteld? Is de boom niet blijven liggen waar hij gevallen is? Zegt de Catechismus niet, dat bij ons sterven onze ziel van stonden aan vol-

komen zaligheid bezit? En is hiermee niet afgerekend met de Roomse leer van een vagevuur, een loutering in de tijd?

Het Compendium erkent dat de leer van het vagevuur, hoewel nergens aangeduid, stellig achter dit lied heeft gezeten. Maar zegt meteen dat de RK Kerk „voor die leer wel eens betere gronden kon hebben dan door protestanten doorgaans wordt aangenomen”. Dat is dan nog een voorzichtige uitspraak. Als wij eens een grond zouden mogen noemen: wanneer in de Openbaring gesproken wordt van „zielen onder het altaar” — dat is van martelaren, wier bloed als dat van offerdieren van de altaren afdroop — dan blijkt althans in dit visioen, dat onze overledenen **niet** altijd in volkomen zaligheid leven, maar kunnen roepen om de afwikkeling van hun geding!

Dat „van stonden aan” uit Zondag 22 is trouwens niet altijd in de Reformatie zo gesteld. Wij herinneren ons een publicatie van een onzer meest geleerde en betrouwbare predikanten *). Deze zei dat Calvin was benaderd door ongeruste christenen met de boodschap: dat sommige leerlingen „van stonden aan” zaligheid voor de gestorvenen verwachtten. Calvin zou geantwoord hebben: bestrijdt hen niet tenzij ze hun inzicht gaan doordrijven. — Nu, de bewuste uitspraak is later in de Catechismus vastgelegd en het is niet raadzaam haar te bestrijden. Toch moeten we (en dat vragen we van u) de zaken wat relativeren, niet op de spits drijven. Want wat is de Bijbelse grond voor dat „van stonden aan”? Alleen Jezus' antwoord aan de gekruisigde boosdoener: „heden zult ge met Mij...”. Maar wat die belofte precies inhield? En of die belofte voor ieder ander geldt?

—o—

Hooglied der liefde

Naar 1 Korinthiërs 13 : 1-10, 13

1. *Al was mijn tong zo vaardig
dat ik de talen sprak
van hemel en van aarde,
als liefde mij ontbrak,
was er geen reden om
op mijn gepraat te letten:
geroffel op een trom,
geschetter van trompetten.*
2. *Wanneer ik kon voorzeggén
al wat er morgen is,
en haarscherp uit kon leggen
al wat verborgen is,
al had ik een geloof
dat bergen kon doen wijken,
toch zou ik, liefdeloos
van gener waarde blijken.*
3. *Al zou ik alles geven
aan mensen in de nood,
al gaf ik zelfs mijn leven
prijs aan de vlammendood:
had niet de liefdegloed
mij daartoe aangedreven,
't verlies van goed en bloed
zou mij geen vruchten geven.*
4. *De liefde kent geen einde
van haar verdraagzaamheid,
maar is te allen tijde
geneigd tot vriendelijkheid.
Jaloersheid kent zij niet.
Zij wil niet domineren.
Zij tracht de ander niet
door schijn te imponeren.*
5. *De liefde slaat geen wonden.
Zij voedt geen bitterheid,
maar zij vergeeft de zonden,
zichzelf niet toegewijd.
Zij leent de oren niet
om roddels aan te horen,
brengt niet in diskrediet:
kwaad kan haar niet bekoren.*
6. *Want enkel met het goede,
het echte is zij blij:
de zonde van een broeder
bedekt, verheimlijkt zij.
Zo, in vertrouwen sterk,
standvastig in de hope,
verdragend zonder perk,
gaat haar de toekomst open.*
7. *Straks zwijgen de profeten,
de tongentaal verstomt,
beperkt blijkt al ons weten,
als het volmaakte komt.
Al wat beperkt is moet
eens voor 't volmaakte wijken:
dan zal de liefdegloed
de hoogste gave blijken.*

Melodie: psalm 107.

Uit:
„Een lied voor de Bruidgom”,
uitg. Buijten en Schipperheijn,
Amsterdam (prijs 13,90)

En waarom, zult u vragen, schafte de Reformatie dan de gebeden voor onze gestorvenen af?

Daar zat, vooral in de laatste eeuwen voor de Reformatie, het kerkbederf achter. In die gebeden, opgenomen in de dodenmissen of requiems, was een fors stuk magie ingebouwd, plus de sluikhandel in aflaatbrieven voor gedane en nog te begane zonden. Dié moest de kerk kwijt, wilde ze haar weg zuiver houden. Maar in kerkelijke huishoudens worden wel eens vaker kinderen met het badwater weggespoeld. En laten we nu, in plaats van te discussiëren, luisteren naar het laatste couplet.

*Waarheen zal de mens zich keren, die, staand voor uw aangezicht,
uwe liefde moet ontberen bij het eindelijk gericht?
Heer, zo Gij niet wordt bewogen door het breken van zijn stem,
door de droefheid in zijn ogen — is bij niemand heil voor hem.*

De meervoudsvorm, de lange lijst van gestorvenen, wordt versmald tot de enkeling: de mens. Iedere bidder weet wie hij voordraagt. En het pleidooi bereikt zijn apotheose: er is immers geen alternatief? Zonder Gods liefdevolle vergeving bestaat er immers geen toekomst voor de zondige mens?

Als God de Heere onbereikbaar zou zijn voor het argument van het lijden zou Hij zijn eigen vaderlijke zorg en liefde verloochenen. Heeft Hij, die terwille van het lijden van zijn lieve Zoon de gehele schepping weder-aanvaard heeft, geen bewogenheid in het hart, als Hij aan lijden denkt? Dat is onmogelijk.

De advocaat heeft gesproken. Hij laat het oordeel in hoogste ressort moedig over aan de Rechter. De uitslag staat in het geloof vast!

—o—

Brengt het lijden dan ook maar enige grond voor de vrijspraak? Nog eens: neen. Maar het vormt wel een verzachtende omstandigheid, die door advocaat en rechter, door de bidder en door zijn hemelse Vader, in aanmerking wordt genomen. En is ons zaligmakend geloof zoveel meer waard dan ons lijden? Evenmin, want dat „zaligmakend geloof” maakt ons niet zalig; dat doet alleen onze Heiland.

De Reformatie wenste dat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid voor God zou verstaan; daarom die afschaffing van het gebed-voor-de-doden — dat zou ons terugwerpen op onze verantwoordelijkheid.

Sterk lijkt ons dit argument niet. Immers ook tijdens het leven zoeken we en bidden om elkaars welzijn. Dat is naar de Schrift. We dragen elkaar op aan Gods troon. Dat is naar de Schrift. Zonder dat de verantwoordelijkheid van onze naaste wordt aangetast.

Maar er is nog iets in lied 273. In dit gedicht van Verdaasdonk bidt iemand niet voor zijn eigen zaligheid — maar bidden gelovigen voor de zaligheid van de ander. Het gebed doet ons denken aan de gevangene in oorlogstijd, die vroeg: „Heer, help die ander, ik kom wel terecht.” Is dat geen liefde tot over de dood?

*) naar onze innige overtuiging was het wijlen ds K. C. Smouter.

Over jonge kerkverlaters en oude regels (2)

Inleiding

Kerkverlating door jongeren is een logisch gevolg van hun opvoeding, zo stelt Piet van der Ploeg in „Het lege testament”. Vorige week stonden we stil bij het boek zelf, vandaag richten we een bijbelse schijnwerper op deze verdrietige problematiek. We gaan letten op wat Paulus schrijft in Romeinen 14.

Rome

In Rome ging het om heel andere kwesties. Het waren daar niet de vragen over opvoeding, over ouders en kinderen, over de spanningen in een gezin, waar de mensen mee gekonfronteerd werden, en waar ze het moeilijk mee hadden, maar er waren spanningen binnen de gemeente; groepen gemeenteleden, die het grondig met elkaar oneens waren, en die dat over en weer heel duidelijk lieten merken. Ze oordeelden elkaar, en ze minachtten elkaar.

Twee groepen: de sterken en de zwakken, de rekkelijken en de preciezen.

Aan de ene kant mensen, die alle soorten vlees aten, dat er maar te koop was, ook als het misschien uit de afgodstempel kwam; en aan de andere kant mensen, die dat niet deden, omdat ze bang waren, dat ze dan zouden zondigen.

Aan de ene kant mensen, die de sabbat onderhielden volgens

DOOR
M. H. T. BIEWENGA
ZOETERMEER

de wet van Mozes, en die zoveel mogelijk rustten en niet werkten; en aan de andere kant mensen, die dat niet deden, die de sabbat geen bijzondere dag vonden, want, zeiden ze: „In Christus is de wet, is ook het sabbatsgebod, vervuld; daar zijn we niet meer aan gebonden”.

Fikse tegenstellingen dus, daar in die gemeente in Rome.

Een lijn

Maar wat hebben wij daar vandaag mee te maken, met die oude ruzies in Rome? Nu, met die ruzies op zich niet zoveel. Maar wel met wat Paulus naar aanleiding van die ruzies op papier zette.

Want Paulus gaat een lijn trek-

ken. Vanuit die ruzies, vanuit die heel specifieke dingen gaat hij een lijn trekken: een heel algemene lijn. Een lijn, die ook ons vandaag een stukje houvast kan geven in de vragen van geloof en opvoeding.

Wat zegt Paulus dan? Wel, dit — als ik het in mijn woorden mag weergeven — hij zegt: „Mensen, blijf niet steken in de bijzaken; maar concentreer je op het wezenlijke, op de hoofdzaak. Verkijs je niet op de dingen. Weet, waar het op aankomt; en wees dáár mee bezig. Laat je niet zo meeslepen door dingen, die — als je het goed bekijkt — tweede rangs, minder belangrijke dingen zijn”.

Dat zegt Paulus. Kijk maar in vers 17 van Rom. 14. In Rome hadden ze ruzie over vragen als: Wat mag je eten, wat mag je drinken? Paulus zegt: „Het Koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken, maar in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap, door de Heilige Geest”. Mensen, het zit 'm niet in eten en drinken; het zit 'm niet in de bijzaken. Daar moet je niet wezen. Zoek de hooftzaak op, zoek de kern op.

Dát is, wat Paulus zegt. En nog een keer, in vers 20: „Breek niet ter wille van spijs het werk Gods af”. Breek niet, ter wille van bijzaken, het werk van God af. „Spijs”, daar mag je hier nu echt

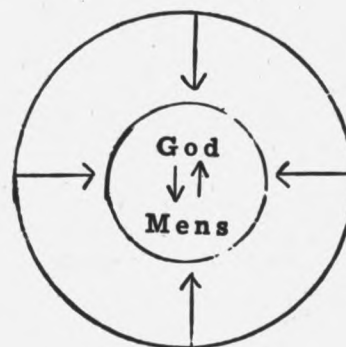
alles voor invullen, wat tweederangs is, wat niet rechtstreeks de kern van het geloof raakt.

Centrum en rand

Voelt u? Vanuit die heel bijzondere situatie in Rome trekt Paulus een heel algemene lijn, die ook voor ons vandaag van grote waarde is, ook voor de vragen, waar we in deze artikelen mee bezig zijn. De Here geeft ons in dit Schriftgedeelte een vuistregel, ook voor de opvoeding van kinderen.

Blijf niet steken in vragen, die aan de rand liggen, maar ga naar het centrum toe.

Ik wil het in een heel simpel tekeningetje proberen zichtbaar te maken:

Het menselijk leven, het leven van de Christen, als een grote cirkel.

— In het centrum: de Here God, en uw relatie met Hem. Hij spreekt — wij luisteren; wij spreken — Hij luistert. Het wonder van het verkeer tussen God en mens. Zijn geschenken: rechtvaardigheid, vrede, blijdschap. Dát is het centrum.

— Aan de rand: de bijzaken; de

vragen, waar ze in Rome ruzie over hadden; en vandaag allerlei kwesties, allerlei vragen, zoals: Mag ik op zondag zwemmen? Mag ik naar de disco? Moet ik per se twee keer naar de kerk? Mag ik dit, moet ik dat? Enzo-voort, enzovoort.

Het Koninkrijk Gods bestaat niet in eten en drinken — het zit 'm niet in die rand — maar in rechtvaardigheid, vrede en blijdschap; dat wil zeggen: het gaat om alles wat God ons geven wil. Zijn gaven, Zijn geschenken, Zijn genade en zorg.

Concentreer je daar op. Probeer, in de gesprekken met je kinderen, daar telkens terecht te komen. Blijf niet hangen in die rand, maar ga telkens weer naar dat centrum toe. En probeer dan van dáár uit, vanuit dat centrum na te gaan denken over al die andere dingen: die op de tweede plaats komen, die aan de rand liggen.

Kinderen

Kijk, als uw kinderen van u de indruk krijgen, dat Christen-zijn bestaat uit een aantal regeltjes — Dit mag niet, en dat moet, zo zo hoort het — zonder dat ze telkens weer zien en horen en voelen, dat die regels te maken hebben met, en voortkomen uit een centrum, uit de levende relatie met de Here, dan wordt het voor uw kinderen ook wel moeilijk om het goed te begrijpen. Nee, verstaat u me goed: ik heb niks tegen regels die heb je maar al te hard nodig (daar kom ik later nog op terug). Als het maar telkens heel erg duidelijk is, dat het niet gaat om die regels op zich, maar dat het gaat om dat centrum, om die kern, om dat leven met de Here. Dat moeten uw kinderen merken, horen, zien, voelen: aan ú.

En als dat niet meer heel duidelijk is, dan ontstaat het grote gevaar, dat wij, mensen — om het met Paulus te zeggen — dat wij ter wille van spijs het werk Gods afbreken. En dan kan het gebeuren — als God het niet verhoedt — dat een kind straks, als jongvolwassene, zegt, zoals één van de geïnterviewden in het boek van Van der Ploeg het ongeveer zegt: „Och, het geloof: dat was bij ons thuis een gewoonte, dat hoorde er zo bij: bidden, bijbel-lezen, kerk. 't Is net zoiets als: je eet drie keer op een dag, je hebt daar een vast systeem in; dat wordt een gewoonte. En zo was het nou vroeger thuis met het geloof ook: 't Was een gewoonte, en niet meer dan dat". (zie blz. 73).

Vergist u zich niet. Kinderen prikken er door heen, door de mooi ogende buitenkant. Ze hebben het heel goed in de gaten, als het geloof voor vader en moeder niet meer dan een gewoonte

is, een verpakking zonder veel inhoud.

Nog een vraag

Daarbij aansluitend nog een vraag; een heel konkrete vraag; om eens voor uzelf te overwegen. Als u als vader en moeder altijd maar één keer naar de kerk gaat, terwijl u heel best twee keer zou kunnen komen, hoe komt dat dan over op uw kinderen? Zouden uw kinderen dan niet gemakkelijk kunnen denken: „Och, vader en moeder vinden de kerk en vinden God toch kennelijk ook weer niet zó belangrijk". Nee, ik weet wel, er staat nergens in de bijbel, dat u twee keer op een zondag naar de kerk moet. Maar deze kant moet u er toch wel bij overwegen. Wat geef je mee, wat leer je aan je kinderen?

Aan jullie

Tenslotte nog dit, rechtstreeks tot jullie, jongeren van 15 tot 25 jaar: Praat over deze dingen. Praat met je ouders. Over geloof.

Over de Here. En als je 't misschien moeilijk vindt om daarover met je ouders te praten, praat dan met vrienden, met een leraar, een dominee, een ouderling — kan me niet schelen met wie, maar práát: over je geloof. over je twijfel, over alles, wat je niet begrijpt, of waar je 't niet mee eens bent.

Stel je vragen; stop ze niet weg, maar kom ermee. Laat je niet afschepen met halve antwoorden; vraag dóór. Jij moet wéten, wat het wáárd is: het geloof — voor je ouders, voor je dominee, voor de kerk.

Sluit je niet op in jezelf, maar praat, vraag.

En dan nog iets: raak Jezus niet kwijt. Laat je Hem niet afpakken, door alles om je heen. Je kunt Hem niet missen. Je hebt God, en je hebt de Here Jezus veel te hard nodig in je leven. Ook jullie. Niet alleen je ouders, je grootouders ook jullie. En daarom: houdt vast: aan de Here.

(wordt vervolgd)

Het is al weer enige tijd geleden dat wij in „Opbouw" iets van ons lieten horen. Dit betekent niet dat er niets is gebeurd of dat wij uw hulp niet langer nodig zouden hebben. Al vanaf de oprichting van onze Stichting in 1968 waren de lezers van „Opbouw" bij ons werk betrokken. Door een brief uit India werd de nood in dat land onder onze aandacht gebracht. Wij gaven dat aan u door. U hielp en velen van u doen dat nog. Veel kinderleed werd daardoor gelenigd. Er was veel nood toen, maar zeker niet minder nu. Bijna dagelijks komt er wel een verzoek bij ons binnen om meer kinderen te helpen. Het is vaak heel moeilijk om nee te zeggen.

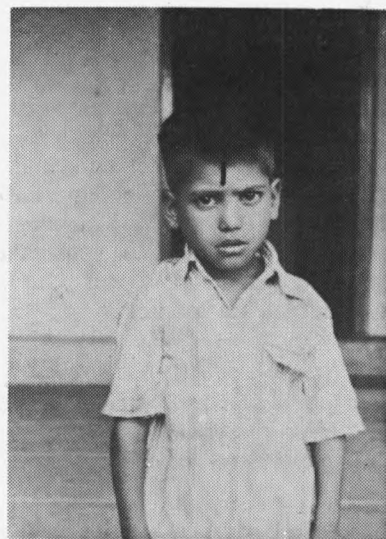
Zou u kunnen weigeren om bijvoorbeeld Saravanan Benjamin te helpen? Benjamin is een Indiase jongen van vijf jaar. Hij woonde thuis bij zijn ouders. De moeilijkheden kwamen toen zijn vader ruzie kreeg met een oom over een stukje land. Deze ruzie liep zo hoog op, dat Benjamin's vader de oom vermoordde. De schrik daarna, de rechtszaak en de veroordeling tot levenslange gevangenisstraf veranderden het hele leven van de jongen. Wat een verdriet voor zijn moeder toen zij alleen voor hem moest

zorgen en dat niet kon. Ze had nooit iets geleerd en zij leefde met haar zoon in de grootste armoede.

Er werd honger geleden door die twee. Daarom werd Benjamin naar het kindertehuis gebracht. Hij is daar nu en wij zenden het geld voor hem. Maar wij weten niet of dat er iedere maand zal zijn. Alleen een vaste bijdrage of een financiële adoptie geeft ons die zekerheid. Benjamin is helaas niet de enige die op „adoptie" wacht, er zijn nog veel kinderen die zonder onze hulp geen toekomst hebben. f 60,— per maand is nodig om een kind het nodige te geven. (Dit kan ook met meerdere gezinnen of bijv. een vereniging bijeengebracht worden). U kunt zich hiervoor opgeven bij ons secretariaat of u kunt daar om meer inlichtingen vragen.

☆☆☆

De situatie in Oeganda baart ons grote zorg. Wij hebben de laatste maanden twee keer dat land bezocht. De eerste keer waren wij daar toen de staatsgreep plaats vond en het Oboto regime omver werd geworpen. Er was een uitgaansverbod en wij konden de kindertehuizen niet bezoeken. Daarom gingen we er na 1½ maand nog eens heen. De situatie was ook toen echter nog niet verbeterd. Dit land staat aan de vooravond van een burgeroorlog. Er wordt nu al gevochten tussen de regeringstroepen en de guerilla's en ook persoonlijke vetes worden uitge-

vochten. De meeste kindertehuizen die wij steunen liggen in het gebied rondom de hoofdstad Kampala en er gaat geen nacht voorbij of er wordt geschoten en vaak ook geplunderd. De kinderen lijden daaronder. Het komt nogal eens voor dat ze moeten vluchten. Meestal komen ze na een tijdje weer terug, maar er zijn ook kinderen weggebleven. Wij hebben erg met hen te doen. Wij willen ze graag een gevoel van geborgenheid geven. Zij hebben al zo veel meegemaakt. Maar wat komt daar nu van terecht? Er is niet veel veranderd. Eerst kregen we kinderen die in moeilijkheden waren gekomen in Amin's tijd of de oorlog daarna. Bijna zonder uitzondering kwamen ze met hetzelfde verhaal: de soldaten kwamen, ze plunderden de huizen, schoten veel mensen dood en staken de huizen in brand ze raakten hun ouders kwijt. Ze vluchtten en vonden hun weg naar Kampala en naar het kindertehuis. Dat was toen. Nu herhaalt zich dit alles: schieten, vechten, plunderen en weer vluchten. Het is heel verdrietig. We kunnen nog helpen gelukkig, maar een veilig huis kun je de kinderen nauwelijks meer geven. Nu meer dan ooit hebben ze ons gebed nodig. Gebed om bescherming en voortzetting van onze hulp. Wij hopen dat u uw gebed bij het onze wilt voegen.

Stichting Redt Een Kind

Secretariaat: Dr Guépinlaan 23, 4032 NH Ommeren, tel. 03443-2079. Postgiro: 1599333 t.n.v. Stichting Redt Een Kind te Hattem.

Kerknieuws

Tehuisgemeente Groningen

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op drs J. M. B. Storms te Rotterdam.

Ned. Geref. Kerk van Rijsbergen

De preekvoorziening berust thans bij de heer H. van Tilborg, Vredepark 7, 4731 EJ Oudenbosch, tel. 01652-2036.

Ned. Geref. Kerk van Zalk en Veecaten

Het scribaat berust bij: J. H. Gernaat, Zwolseweg 105, 8275 AC 's-Heerenbroek, tel. 05205-263.

Ned. Geref. Kerk van Dalfsen

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op kandidaat J. van Atten te Zaandam.

Ned. Geref. Kerk van Loosdrecht

De bevestiging van drs W. Janse zal zondag 3 november a.s. plaatsvinden door ds J. Bouma van Sliedrecht in het kerkgebouw van de Ned. Geref. Kerk van Loosdrecht, Oud Loosdrechtsedijk 124 te Oud Loosdrecht. De intrede van ds W. Janse zal geschieden om 19.00 uur.

Tehuisgemeente Groningen

Op zaterdag 23 november a.s. hoopt Marry Berg uit Tiel een lezing te houden over de plaats van een gehandicapt kind in deze wereld. Het onderwerp van

de lezing luidt: „Als olie uit de kruik”.

Aanvang 16.00 uur. Plaats: „Het Bruggehoofd”, Gemeentecentrum van de Ned. Geref. Kerk, Oosterhaven 12.

Informatie: I. van Seventer, tel. 050-142299.

Uit breder kring

Studenten en HBO-ers opgelet!

Ben je student of HBO-er maar heb je nog geen vereniging gevonden waar je je thuis voelt? Misschien is bij de IFES (International Fellowship of Evangelical Students) dan wel een vereniging aangesloten die precies biedt wat jij zoekt IFES-Nederland is een vereniging van christen-studentengroepen en christen-HBOgroepen, met in vrijwel iedere plaats waar een HBO of universiteit is een aangesloten vereniging (b.v. Alpha, CSFR, Ichthus).

De afzonderlijke groepen leggen verschillende accenten, maar Bijbelstudie neemt altijd een centrale plaats in. Daarnaast organiseert iedere vereniging nog andere activiteiten zoals weekenden of evangelisatieacties. Dit laatste gebeurt ook op landelijk niveau.

Heb je interesse? Bel of schrijf dan naar ons kantoor: IFES-Nederland, Nieuwezijds Voorburgwal 96-I, 1012 SG Amsterdam, tel. (maandag- of dinsdagmorgen): 020-257141.

Studiedag: Christelijke psychologie

Op zaterdag 9 november organiseert de Stichting Bijbelgetrouwe Wetenschap een studiedag in het gebouw van de EH, Grote Haag 23 te Amersfoort. Sprekers zijn dr W. J. Ouweneel en drs W. R. Scholte (zelfstandig gevestigd psycholoog en docent psychologie/ godsdienst aan de GSA/HBOV te Zwolle).

Aanleiding tot deze populair-wetenschappelijke studiedag is het dit voorjaar verschenen boek „Hart en ziel”. een christelijke kijk op de psychologie.

Deze dag zal vooral gericht zijn op de praktijk, op de toepassing van christelijke psychologie b.v. in het pastorale werk, bij christelijke hulpverlening enz. Wij hopen dat veel christenouders, predikanten, ouderlingen, leraren enz. (en andere belangstellenden) deze studiedag zullen bijwonen.

Aanvang 10.00 uur; sluiting plm. 16.00 uur.

Toegangsprijs: f 5,— (verzoeken zelf uw lunch mee te brengen).

Stichting Zendings Thuisfront Holland

Uit een brief van Greet Rietkerk van oktober j.l. citeren wij o.m. het volgende:

Twee weken geleden vertrok ik uit Kenya om een half jaar met verlof te komen.

Het werk gaat gelukkig vooruit. Dit jaar is er voldoende oogst geweest, zodat de mensen genoeg te eten hebben. We zijn dankbaar dat het politiek rustig is in Kenya.

Er is geen gebrek aan patiënten. Iedere morgen zit de polikliniek weer vol. Bovendien hebben we gemiddeld één bevalling per dag. Dat houdt ons aardig bezig.

In de kliniek werken nu met alle Kenyaanse helpers, Corrie, Eileen en Esther. De laatste twee zijn verpleegsters/vroedvrouwen uit de V.S.

Het is fijn dat Randy Bond, een kinderarts, en zijn vrouw bereid zijn gevonden om 8 maanden te komen helpen. Hij vervangt mij tijdens mijn verlof en zijn vrouw geeft les aan de kinderen van de zendelingen. Het is een enthousiast echtpaar en ze kwamen twee weken voordat ik vertrok, dus we hebben nog even samen kunnen werken.

Met de kerken hebben we een goede samenwerking. De mensen luisteren goed als we een dagopening hebben. Moeilijker is het voor hen, net zoals voor ons om als ze Christen zijn, daarnaar ook te leven. De jon-

GOEDE BOEKEN VOOR EEN BETAALBARE PRIJS

Meint R. v. d. Berg, Appocalypse voor kinderen (gedichtenbundel)	f 7,50
Meint R. v. d. Berg, De Bevrijding (roman)	f 17,50
Meint R. v. d. Berg, Het Ravijn (roman)	f 14,75
Meint R. v. d. Berg, De Aardbeving en andere verhalen	f 19,95
Drs. O. Mooiweer, Geschenk en opdracht. Bijdragen over de prediking, de eredienst en het gemeenteleven	f 14,50
Drs. H. de Jong, Handelingen 7. Over het christelijk lezen van het Oude Testament	f 15,50
Drs. H. de Jong, Maar Jezus zegt... De Bergrede uitgelegd voor de gemeente (2e druk)	f 17,—
Prof. dr. J. Douma, Ethische bezinning deel 12: Vrede in de maatschappij	f 22,—
Dr. C. v. d. Waal, De vervulde thorah. Commentaar op Johannes 1:1—8:29	f 40,—
Ds M. R. v. d. Berg, Beeldsprakig. Het onderwijs van Jezus in gelijkenissen	f 18,50
Ds. M. R. v. d. Berg, Het gebarsten vrede-rijk. Een verklaring van 1 Koningen 1-11	f 19,75
Drs. Th. Peppink, Een hand vol licht. Bijbelse overdenkingen — Oude Testament	f 14,—
Ds. G. Visee, Onderwezen in het koninkrijk der hemelen, deel 1	f 27,50
deel 2	f 27,50

Op verzoek zenden wij u graag onze volledige fondslijst.

Uitgeverij Van den Berg

BROEDERWEG 6 — 8261 GT KAMPEN — TEL. 05202-12287

(ook leverbaar door de boekhandel)

SARAVANAN BENJAMIN KAN NIET ZONDER UW HULP!

Lees over deze kleine jongen uit India in dit blad. En help hem of een ander kind. Zoveel kinderen wachten nog op hulp.

Bel onze secretaresse nu!
03443 - 2079 (ook 's-avonds)

Een financiële adoptie kost f 60,— per maand en voor aanvullende hulp aan een kind thuis is f 30,— nodig. U krijgt een foto van het kind.

stichting

redt een kind

secr.: dr. guépinlaan 23 — 4032 nh ommeren (gld.)
postgiro: 1599333 t.n.v. stichting redt een kind te hatterm
bank: A.B.N. — Doorn, rek.no. 37.73.32.860

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84,
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.
Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen.
Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per half jaar.
Voor studenten f 38,— per jaar.
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironummer 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Hoenderkopershoek 8,
(bij vooruitbetaling)
3981 TE Bunnik.
Tel. 03405-61447.

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist.
Tel. 03404-22452.

gelui hebben een moeilijke tijd. Oude waarden in hun eigen cultuur vallen weg, niet altijd komen daar de normen van het evangelie voor in de plaats. Bidt met ons voor de jongelui, dat ze dicht bij de Here blijven en Hem in alles zoeken. Bidt voor de meisjes die zwanger zijn, zonder getrouwd te zijn. We zijn dankbaar dat verschillende jonge mensen naar de Bijbelschool zijn gegaan voor verdere opleiding. Reginah, één van de helpsters, is in de verpleegstersopleiding aangenomen en doet het met enthousiasme. Volgend jaar hopen we dat Margaret Kasambyo, een gediplomeerde verpleegster, bij ons komt werken. Haar huis staat klaar. Bidt met ons dat meer jongelui de Bijbelschool of de opleiding voor verpleegkundige kunnen en willen gaan volgen. Zodat in de toekomst mensen van het land zelf dit mooie werk kunnen doen. Volgende week hoop ik naar de V.S. te gaan om de kerken daar verslag uit te brengen, maar met de Kerstdagen ben ik weer in Nederland. Dan heb ik tot eind maart wel tijd om eens wat te komen vertellen als U dat op prijs stelt. U kunt onze secretaresse, mevr. P. J. Clement-Bos te Hoevelaken bellen voor een afspraak (tel. 03495-34396).

**PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD!**

Nieuw bij Buijten & Schipperheijn

Wegwijzer in het veld van de catechese

Dit is het resultaat van het werk van de 'Beraadsgroep Catechese' in de Christelijke Gereformeerde Kerken, die zich intensief heeft beziggehouden met vier belangrijke sectoren in het kerkelijk onderwijs: het draagvlak van de catechese, de vorm van de catechese in de loop der tijden, het leerplan voor de catechese, de analyse van de catechisanten.

Het boek is niet in de eerste plaats geschreven voor vaktheologen, maar vooral voor alle gemeenteleden die belangstelling hebben voor de catechese en die vragen hebben omtrent catechisatiemateriaal, een werkplan voor de catechese, leergang, leervorm en leermethode van de catechese.

Redactie: Dr. T. Brien (docent catechetiek aan de Theologische Hogeschool)

88 pagina's, f 16,90.

Rondom de Bijbel

Onder deze naam verschijnt een reeks van 12 catechisatieboekjes (losbladig) vanuit Christelijke Gereformeerde en Nederlands Gereformeerde kring.

Deze methode, waarvan nu één deeltje in definitieve vorm is verschenen, is reeds in ongeveer 50 kerken in gebruik. Deel 1, geschreven voor de jongste catechisatiegroep, is een inleidend deel over de Bijbel (karakter, ontstaan, talen en vertalingen enz.). Prijs f 7,40. *Getallenprijzen* op aanvraag.

Deel 4, ook voor de jongste groep, gaat over *het gebed* en verschijnt D.V. binnen twee maanden.

Wie tekent, krijgt elk nieuw deel automatisch elk nieuw deeltje toegestuurd.

Vraag een gratis prospectus bij de uitgever.

Zicht op de Bijbel

In deze reeks verschijnen jaarlijks 2 of 3 eenvoudige, betrouwbare bijbelstudieboeken. Geen theologisch gespit, maar praktische, actuele uitleg van bijbelboeken en bespreking van belangrijke bijbelse thema's.

De boeken zijn laag geprijsd.

Wie tekent, krijgt elk nieuw deel automatisch toegestuurd, tegen nog lagere prijs. (Opzeggen kan overigens te allen tijde.)

Vraag een gratis prospectus bij de uitgever.

Zojuist verschenen delen in de reeks:

Dialogo rondom advent

Bespreking (vers-voor-vers) van Maleachi, door Ds. K. H. de Groot.

De weg naar de komst van Christus moet open blijven. Daarom doet de HERE door zijn bode een hartstochtelijk beroep op zijn volk om zich te bekeren. In een dialogische en vaak dichtertlijk gekleurde stijl.

Wie Maleachi leest, raakt gefacineerd door de grote spanning tussen menselijke ontrouw en Goddelijke verbondstrouw. Een spanning die zich uitstrekt tot onze tijd en waarin voor ons de oproep klinkt om de tweede komst van Christus volhardend te verwachten. 101 pag., f 12,90.

Brief van Jakobus

Bespreking (vers-voor-vers) van deze brief door Ds. C. P. Plooy.

De joden-christenen in de verstrooiing, ten tijde van Jakobus, werden bedreigd door allerlei verzoeken en beproevingen op het vitale punt van de eenheid van het geloofsleven en van het gemeentelven. Daardoor konden breuken ontstaan die in de gemeente van Christus niet thuishoren.

Jakobus roept hen, in een bewogen 'preek', op om te volharden in een levend geloof, dat met-ter-daad uitkomt in een ongedeeld leven, voor de Heer en met elkaar. 96 pagina's, f 12,75.

Een lied voor de Bruidgom

Schriftberijmingen en bijbelse liederen van Joop Klein, die onder de lezers van Opbouw reeds goede bekendheid geniet.

Belangrijke thema's in de bundel: de liefde van Christus voor zijn gemeente en een heerlijke toekomst.

80 pagina's, f 13,90.

De martelaren van Guanabara

„Eeuwige God, wij sterven heden voor Uw zaak, voor de zaak van Uw Zoon Jezus Christus. en voor de verdediging van Uw Heilig Woord en Uw Heilige leer. Gedenk Uw dienaren en sta hen bij. Het is toch immers Uw zaak, en noch de Satan, noch enige andere macht in de wereld kan ooit de overwinning behalen!”

Een plons werd gehoord en de tweede van de vier mannen, veroordeeld om te sterven voor hun geloof in Jezus Christus, verdween onder de golven. Weldra volgde de derde plons, die nog een stem tot zwijgen bracht die de liederen van het gereformeerde geloof gezongen had, ter plaatse waar nu Rio de Janeiro ligt.

Nu stond alleen André la Fon daar nog met zijn tegenstander en de gardsoldaten. Tot zijn verbazing werd hem een pardon aangeboden. Waarom trachtte die deftige gouverneur hem, een eenvoudige kleermaker, te sparen?

„Onderschrijft u de belijdenis, ieder artikel ervan?”

Kon hij het document waarvoor zijn vrienden gestorven waren verloochenen?

Dit is een fragment uit een uitermate boeiend verhaal, gebaseerd op de ware belevenissen van Franse Hugenoten, die na de herroeping van het Edict van Nantes de vervolgingen in eigen land ontvlucht waren. Geschreven door John Gillies. 157 pagina's, f 19,90.

EERDER DIT JAAR VERSCHENEN BOEKEN OVER DE ZORG VOOR HET LEVEN EN OVER LEVENBEDREIGENDE ONTWIKKELINGEN

Leven in onze handen

Meer dan ooit wordt het menselijk leven bedreigd. In de grote onzekerheid over vragen rond geboorteregeling, kunstmatige inseminatie, anticonceptie, abortus en euthanasie wijst de chrsten arts dr. H. Scorer begaanbare, bijbelse wegen. Een pastoraal boek, heel geschikt voor jongeren. 133 pagina's, f 19,50.

Bedreigd leven, bedreigd bestaan

Dr. H. Blijham, psychiater te Groningen, constateert dat verzoeken om levenbeëindigende maatregelen (abortus, euthanasie) vaak aanduidingen zijn van een diepe geestelijke nood. Wie gaat doden, verergert de problemen. Blijham wijst een andere weg.

Een aangrijpend boek, met name door de duidelijke praktijkgevallen. 158 pagina's, f 22,50.

Nieuwe medische ethiek

Centraal in dit boek staat het zoeken naar wegen om vaste normen te handhaven — zonder voorbij te gaan aan de voortgaande ontwikkeling van de medische wetenschap. Daarbij wordt een kritische houding aangenomen tegenover een nieuwe medische ethiek die zich voortdurend conformeert aan een verwetenschappelijk denken en een vertechneerde praktijk. Redactie: drs. ir. S. Strijbos.

112 pagina's, f 13,90.

Al deze uitgaven zijn verkrijgbaar bij de boekhandel.

Inlichtingen en bestellingen, telefonisch of via een brief(kaart)je, ook bij de uitgever:

BUIJTEN & SCHIPPERHEIJN

VALKENBURGERSTRAAT 106 — 1011 NA AMSTERDAM — TELEFOON 020 - 23 66 12